

JÄMSÄ PUTTOLA B

Rautakautisen löytöalueen/historiallisen ajan rakennuksenpaikan koekaivaus
Kaarlo Katiskoski 2000

MUSEOVIRASTO
ARKEOLOGIAN OSASTO

SISÄLLYSLUETTELO

ARKISTOTIEDOT	2
JOHDANTO	3
KAIVAUSALUEEN SIJAINNISTA, TOPOGRAFIASTA JA HISTORIASTA	4
KAIVAUKSEN TAVOITTEET, TEKNIikka JA TOTEUTUS	4
TUTKIMUSTULOKSET	5
KAIVAUSALUEEN MAAPERÄSTÄ JA RAKENTEISTA	5
LÖYDÖT	7
YHTEENVETO PUTTOLA B:N TUTKIMUKSISTA	8
LUETTELO KARTOISTA	9
LUETTELO NEGATIIVEISTA	9
LUETTELO DIAPOSITIIVEISTA	9
KARTAT	10
KUVATAULUT	19

ARKISTOTIEDOT**JÄMSÄ PUTTOLA B**

Rautakautisen löytöalueen/historiallisen ajan rakennuksenpaikan kaivaus 17.7.- 4.8. 2000-08-23

Kylä: Ruotsula

Tila: Puttola, Rn:o 1:158, om. Juhani Kaislo, Säyryläntie 27, 42100 JÄMSÄ

Peruskartta: 2233 07 JÄMSÄ

Kaivausalueen koordinaatit: x = 6861 97-6862 09; y = 2564 65-2564 80; z = 85-92

Kaivausalueen löydöt: KM 32149:1-178

Aikaisemmat löydöt: KM 31573:1-3 (pronssinen korvalusikka, saviastianpaloja sekä palanutta savea)

Koneellisesti kuoritun alueen laajuus: n. 1000 m²

Varsinainen kaivausalue: 96 m²

Koekuoppia 3 kpl.

Negatiivit: 117717-117744

Diapositiivit: 44769-44784

Luettelo kartoista, negatiiveista ja diapositiiveista on kertomuksen lopussa s. 9

Kuvataulut s. 19

Lähdeviitteet:

Suur-Jämsän historia I. Forssa 1954.

Suur-Jämsän historia II. Hämeenlinna 1962.

Jämsän Ruotsulan talon Keski-Suomen museon rakennusinventointikortti, kopio

Museoviraston rakennushistorian osaston inventointiarkistossa.

JOHDANTO

Museoviraston arkeologian osasto teki allekirjoittaneen johdolla kaivauksia Jämsän kaupungin Ruotsulan-Säyrylän paikallistien 16573 parannuksen takia suunnitellulla tielinjauksella 17.7. - 4.8. v. 2000. Kaivauskohde sijaitsee Ruotsulan kylässä Puttolan tilan (Rn:o 1:158) maalla. Kaivausaikana alue oli kasvullista viljapeltoa, jolle kaivaukset aiheuttivat vahinkoa. Maanomistaja haki korvauksia menetetyistä sadosta Jämsän kaupungilta. Kaivauksessa pysyttäydyttiin pelkästään suunnitellulla tielinja-alueella.

Aiheen kaivauksille antoivat Keski-Suomen museon inventoinnissa toukokuussa 1997 pintapöiminnassa pelloilta löytyneet rautakautiseen muinaisjäännökseen viittaavat löydöt: muutamat rautakauden tyyppin saviastianpalat, palanut savi ja pronssinen korvalusikka. Ensin mainitut löydöt olivat peräisin Ruotsulan talon kohdalta Säyrylän paikallistien pohjoispuolelta, n. 100 m säteeltä, jossa myös pellon ollessa kynnettyinä oli inventoinnissa havaittu n. 50 m pituisena tiensuuntaisena ja 20 m leveänä alueena ympäristöstään erottuvaa tummaa maata. Löytöalue, rautakautiseksi asuinpaikaksi määritetty muinaisjäännösalue, tunnetaan nimellä Puttola B. Samaisella alueella oli myös havaittu runsaasti palaneita kiviä sekä selvästi historiallisen ajan löytöjä, kuten keramiikkaa, tiiltä ja metalliesineiden kappaleita. Korvalusikka sen sijaan löytyi n. 100 m ylempää pellosta, Puttolan koivukujanteesta 30 m lounaaseen ja paikallistiestä 19 m luoteeseen. Tässä löytökohdassa ei pintapöiminnassa havaittu muuta mahdolliseen muinaisjäännökseen viittaavaa. Varsinaiset Puttolan vuosina 1951 ja 1965 tutkitut polttokalmiston osat sijaitsevat 100-110 m luoteeseen nyt tutkitun alueen koillisimmasta osasta.

Tielaitoksen Keski-Suomen piirin sekä Jämsän kaupungin tehdessä löytöalueella lähitulevaisuudessa paikallistien parannusta vastaa tielaitos nykyisen tielinjan levennyksestä ja Jämsän kaupunki puolestaan sen pohjoisreunaan rakennettavasta kevyenliikenteen osuudesta vastasi kaupunki kaivausten kustannuksista, budjetin loppusummaltaan 124 000 markkaan saakka. Todelliset kaivauskustannukset jäivät hieman tätä pienemmiksi.

Kaivauksen piirtäjänä oli FM Eeva Raike ja kaivajina arkeologian opiskelijat Mika Ainasoja, Eevastiina Korri, Ralf Lindgren, Tiia Paasi ja Mika Pekonen sekä jämsäläiset Juhani Kankkonen sekä Miika Tikkanen.

Helsingissä 23. 8. 2000

Kaarlo Katiskoski

KAIVAUSPAIKAN SIJAINNISTA, TOPOGRFIASTA JA HISTORIASTA

Puttola B:n kaivausalue sijaitsee Jämsän kaupungin keskusta-alueen kaakkoispuolella, Jämsän kirkosta 2800 m kaakkoon ja 700 m Tampere-Jyväskylä valtatie kaakkoispuolella. Kaivausalue on välittömästi ns. Ruotsulan-Säyrylän paikallistien (16573) luoteisreunassa sijaitsevalla Puttolan tilan pellolla, tielinjan suuntaisesti kaikkiaan n. 200 m matkalla. Pääosin paikka on Päijänteeseen laskevan Jämsänjoen suun Leilahdesta parisataa metriä koilliseen ja pääasiassa 10 m vedenpintaa ylempänä. Alue kuuluu Ruotsulan kylään, jonka kantatila, Ruotsulan ent. ratsutilan tontti 1820-luvun päärakennuksineen (entinen ns. "vieraspytinki") on heti paikallistien kaakkoispuolella, n. 22 m nyt kaivetun alueen kaakkoisreunasta tiehen nähden suorakulmaisesti. Puttolan kalmisto on Puttolan talonmäen avokallioiden kaakkoisreunassa, runsas 100 m kaivausalueen koillisimmasta osasta luoteeseen. Kaivausalue oli pääasiassa viljapeltoa, pääkaivausalueella kuitenkin pellon ja tien väliin jäänyttä joutomaata ja maaperä paikalla on savea tai savihiesua.

Joutomaa-alue oli pellostä poiketen hyvin kivikkoinen paikalla olleen Ruotsulan kylän rakennusten jäljiltä. Ruotsula mainitaan ensi kerran historiallisissa lähteissä v. 1465, jolloin juuri tällä mäellä lienee siis ollut asutusta. Ainakin vuodesta 1539 varsinainen Ruotsulan pääkylä käsitti kolme taloa, jotka v. 1683 yhdistettiin Ruotsula-nimiseksi kartanoksi, yksinäistilaksi, jollaisena se säilyi aina vuoteen 1774. Tuolloin siitä erotettiin Puttola ja v. 1785 päätilasta edelleen Ylä-Ruotsula, jotka kolme tilaa olivat edelleen olemassa v. 1860. (Suur-Jämsän historia I:109, 120, 186, 201, 231). V. 1792 isojakokartan mukaan ovat Ruotsulan tilan rakennukset sijainneet mäellä, ja tielinja Ruotsulaan likimain nykyisellä paikallaan. Viimeksi juuri kaivauspaikan kohdalla Ruotsulan taloa vastapäätä tien luoteispuolella on sijainnut Puttolan alustalaiselle 1900-luvun alkupuolella rakennettu ja 1960-luvulla purettu rakennus. Paikkakunnalla "Lettulana" tunnettu asutus ulkorakennuksineen on ollut vielä merkittävänä vanhalla (1963) peruskartalle.

KAIVAUKSEN TAVOITTEET, TEKNIikka JA TOTEUTUS

Kaivauksen tavoitteena oli ensisijaisesti paikantaa ja tutkia aiemman pintapoiminnan löytöjen perusteella alueella sijaitseva mahdollinen rautakautinen asuinpaikka tiesuunnitelma-alueelle ulottuvilta osiltaan. Toisaalta oli myös odotettavissa historiallisen ajan kyläasutuksen merkkejä erityisesti tummaa maata sisältävällä alueella Ruotsulan talon kohdalla. Pellolle vedettiin lounaiskoillis-suuntainen peruslinja ($y=200$), jonka suunta oli 52° neulapohjoisen suunnasta. Pellon kynnöskerrosta tarkastettiin aluksi metallinilmaisimen kanssa otantaperiaatteella. Ilmaisimen reagoidessa metallilöytöön kaivettiin peltokerros merkinantokohdassa lapiolla ja signaalinantaja paikallistettiin. Samalla voitiin tehdä havaintoja maaperästä muutenkin; havaittiin, että kyntökerroksen alla oli pääasiassa koskemattomalta vaikuttavaa harmaata savea. Varsinainen kaivaustyö aloitettiin poistamalla koneellisesti likimain kynnöskerroksen vahvuinen kerros, n. 20-25 cm. Kaivinkoneella kuorittu alue oli laajuudeltaan 1000 m^2 luokkaa. Mainitun joutomaa-alueen ja todennäköisimmän varhaisemman asuinpaikan kohdalla kuorittu alue oli laajimmillaan, n. 12×45 m. Tästä leveästä kuorinta-alueesta aina Puttolan koivukujanteelle ulotettiin 3-metrinen kuorintakaistale, pituudeltaan n. 100 m, jolle vielä korvalusikan löytöpaikan kohdalle koillisessa tehtiin 4×10 metrin laajennus. Kuorinnasta kuten kaivamisesta syntyneet maakasat sijoitettiin nykyisen tien ja kaivausalueen väliin.

Kyntökerroksen kuorinnan jälkeen aluetta puhdistettiin kyntökerrosten alaisten mahdollisten kulttuurimaajälkien rajaamiseksi. Valtaosassa aluetta kaivaminen rajoittui vain peltomullan alaisen tason puhdistamiseen ja vain pienialaisten lika- ja nokimaaläikkien kaivamiseen, minkä jälkeen

keskityttiin vain alueen laajempaan lounaisosaan, erityisesti sen pellon ulkopuoliseen joutoma-alueeseen. Tälle alueelle merkittiin tässä vaiheessa koordinaatisto ja kaivamista jatkettiin eräänlaisena taso- ja ilmiökaivauksen yhdistelmänä sekä kaivauslastoilla että lapioilla. Pääasiassa pyrittiin 10 cm kaivauskerroksen paksuuteen, mikä läheisesti vastasi yhden kivikerroksen vahvuutta.

Koneella kuoritun alueen alapuolelle tehtiin suunnitellulle tielinjalle mainitun peruslinja kohdalle 10 m välein lisäksi kolme koekuoppaa lounaisen peltorinteen reunaan (50/211, 60/210 ja 70/210). Koko tutkitun alueen pituudeksi muodostui siten lähes 200 m.

Varsinaisen syvemmälle kaivetun alueen kooksi muodostui suurimmillaan 96 m². Valtaosa kaivausalueella oli kiveystä tai kivikkoa sekä erilaisia ja syvyydeltään vaihtelevia kuoppia. Kaikkia suurempia kiviä ei kaivettaessa poistettu, mutta likamaa-alueet kaivettiin puhtaaseen pohjasaveen tai -hiesuun. Kaivausalueella käytettiin kiintopisteenä tienreunan ja kaivausalueen väliin jäänyttä suurta lohkottua rakennuskiveä (ilmeinen vanha kivijalka), jonka korkeudeksi saatiin 90,38 m mpy. sitomalla kiven korkeus peruskartalle merkittyyn valtakunnalliseen korkeusvaaituspisteeseen Asemen kylän puolella Yrjölän talon kohdalla Säyrylätien reunassa olevassa kalliassa (97,03 m mpy.). Piirrettyihin kaivuskarttoihin (mk 1:50) korkeudet merkittiin suoraan absoluuttisina. Löydöt talletettiin 1x1 m koordinaatistoruudun tarkkuudella. Löytöaineistosta talletettiin vain pieni osa sen koostuessa suurelta osiltaan resentiksi tai tarkemmin ajoittamattomaksi katsottavasta tavarasta. Kaivauksen jälkeen sovittiin maanomistajan kanssa, että kuorinnasta ja kaivamisesta syntyneet maakasat levitetään tienreunasta takaisin kaivetulle alueelle vasta viljankorjuun jälkeen. Tienrakennus paikalla alkanee v. 2001.

TUTKIMUSTULOKSET

KAIVAUSALUEEN MAAPERÄSTÄ JA RAKENTEISTA

Koko tutkitulla alueella maaperä oli savea tai hieman karkeampaa savihiesua, joka luonnostaan oli kivetöntä. Varsinaisen kyntökerroksen poiston jälkeen maanpinnassa puhtaassa harmaassa savipinnassa oli lähinnä hieman syvemmälle ulottuneen kynnön jälkiä. Kuorintaajan ylimmissä osissa koillisessa oli jonkin verran kiviä sekä selvästi myöhäiseen historialliseen ajan toimintaan liittyviä löytöjä, lähinnä erilaisia rautaesineiden kappaleita, kuten nauloja, levyjä ym. Täällä ei kuitenkaan havaittu mitään varhaisempaan historialliseen tai esihistorialliseen vaiheeseen liittyvää eikä maaperässä ollut kyntökerroksen alaisia häiriöitä, jotka olisivat edellyttäneet syvemmälle kaivamista. Muistitiedon mukaan koivukujan alussa on ollutkin ulkorakennuksia, mahdollisesti paja. Täältä alaspäin kapeamman kuorintaajan osuus oli kynnöskerroksen alla täysin häiriötöntä ja myös resentiksi katsottavat löydöt olivat tällä alueella peltomultakerroksessa muuta aluetta vähäisemmät.

Leveämmässä lounaisosan pellon osassa oli kyntöjälkien lisäksi enemmän häiriöitä: muutamia likamaakuoppia, joissa yleensä oli myöhäishistorialliseen toimintaan liitettäviä löytöjä, kuten lasitettuja saviastioiden paloja sekä rautaesineiden kappaleita. Muutamissa läikissä levennyksen koillisosan tienpuoleisessa reunassa oli nokimaata ja joissakin oli yksittäisiä isompia kiviä. Mitkään näistäkään eivät olleet liitettävissä myöhäishistoriallista vaihetta varhaisempaan toimintaan.

Maaperältään muusta poikkeava oli jo edellä mainittu joutomaa-alue pellon ja tien välissä. Täällä oli runsaasti kiveystä ja kivikkoa osittain maanpinnan yläpuolelle ulottuvana, voimakasta likamaata, joka oli peltoaluetta karkeampaa ja usein soransekaisista. Myös koko kaivausalueen pintalöydöistä valtaosa keskittyi selvästi tälle alueelle. Osa suuremmista kivistä mutta myös pienempien kivien muodostamasta kiveyksestä ulottui maanpintaan ja sen yläpuolelle. Osa lienee liitettävissä paikalla sijainneeseen viimeiseen rakennusvaiheeseen, 1900-luvun rakennukseen, "Lettulaan". Pintakerroksessa kiveys oli vielä suhteellisen harvaa ja peittynyt erityisesti tien puoleisessa kaakkoisosassa likamaakerroksen alle. Kiveys paljastui osittain eriaikaisesti eri puolilla kaivausaluetta. Kiveyksen välissä oli myös monin paikoin palaneita puunjäänteitä, mutta myös punertavaksi palaneita savialueita. Viimeksi mainittuja oli erityisesti alueen kaakkoisosassa. Osittain jo pintakerroksessa, mutta varsinaisesti selvempänä toisesta ja kolmannelta kerroksesta lähtien kiveyksessä erottui pääosin suurten kivien muodostama rivi n. lounais-koillissuunnassa ja tämän suhteen suorakulmaisesti kaksi pienemmistä kivistä muodostuvaa riviä 3,5 m välein. Ensin mainittu oli pituudeltaan vähintään 7-8 metriä jatkuen lisäksi kaivausalueen ulkopuolelle koillisessa. Mahdollisesti lounaan suunnalla samaisen kivirivin jatkona oli epäyhtenäisempi sarja kiviä. Mahdollisesti jääne hajonneesta pitkälle kiviriville poikittaisesta kivirivistä oli edellä mainitusta lounaisemmasta poikittaisrivistä edelleen n. 3,5 m lounaaseen. Tulkinnan mukaan nämä rivit muodostavat lounais-koillissuuntaisen ja samalla tielinjauksen suuntaisen rakennuksen kivijalan, jossa väliseinien kohdat erottuvat poikittaisina kiviriveinä. Tienreunan puoleinen pitkäsiivun kivijalka olisi puolestaan jäänyt tien ja kaivausalueen väliselle kaivamatta jätetylle alueelle, jossa kasvillisuuden joukossa oli niin ikään suurempia ainakin tien ja arvioidun rakennuksen pitkäsiivun suuntaisia suurempia pitkulaisia kivijärkäleitä, joista yksi toimi kaivauksen kiintopisteenä. Rakennuksen arvioitu leveys olisi tällöin ollut 5 m luokkaa. Mikäli tulkinta rakennuksesta on oikea, kivijalka ei kuuluisi ainakaan viimeiseen rakennusvaiheeseen, jonka pituussuunta on ollut likimain kaako-luodesuuntaisen ja suorassa kulmassa tien suhteen. Rakennus ei ole ainakaan ollut tilan päärakennus, ilmeisemmin muu asuin- ym. rakennus. Sen sijaan nuorimpaan rakennusvaiheeseen kuulunevat neliömäiset säännöllisin n. 2,5 m välimatkoin sijoittuneet syväälle ulottuvat karkean hiekan, soran ja suurten kivijärkäleiden muodostamat kuopat, ilmeiset rakennuksen nurkka- ja seinäanturoiden pohjat. Näiden kaivantojen sivujen pituus vaihteli pääasiassa 70-80 cm välillä ja ne leikkasivat joko alueen likamaa-/kulttuurikerrosta tai ulottuivat puhtaasti saven kohtiin.

Mahdollisena uunin perustana on pidettävä tiheämmän kiveyksen kohtaa ruutujen 101-102/209 alueella kivijalkalinjojen länsikulmauksessa, jonka pohjalta tuli enemmän myös nokimaata ja hiiltä. Ainakin osa hiiltyneistä puunjäänteistä voi liittyä v. 1824 tapahtuneeseen Ruotsulan tulipaloon, jossa suuri osa Ruotsulan ja myös Puttolan rakennuskantaa paloi. Vanha päärakennus ainakin v:lta. 1750 on sijainnut Säyrylän tien suuntaisesti sen vieressä tien kaakkoispuolella. Rakennus ilmeisesti säästyi tulelta, koska se mainitaan siirretyn v. 1939 perinnönjaon yhteydessä Anjalan tilan asuinrakennukseksi ja puretun v. 2000 (Suur-Jämsän historia II:529 ja Jämsän Ruotsulan talon Keski-Suomen museon rakennusinventointikortti). Löytöjen perusteella on rakennuksen ajoitus vain karkeasti arvioitavissa näiden ajoittuessa 1900-luvun aineistosta taaksepäin aina 1600-luvun alkupuoliskolle.

Lounaisrinteen keskimmaisessa koekuopassa (60/210) oli peltomullassa kiviä, mutta nämä näyttivät keskittyvän muokkauskerrokseen ja maaperä alla oli kiinteää savea.

LÖYDÖT

Kaivauksen löydöistä todettakoon aluksi, että vain paria saviastianpalaa on pidettävä mahdollisesti jo esihistoriallisiksi ajoittuvina (KM 32149:3-4). Nämäkin ovat peltomultakerroksen löytöjä kuoritun alueen lounaisosasta. Muutoin löytyneet astianpalat olivat pääasiassa punasavikeramiikkaa, mm. kolmijalkapadan kahvakatkelma, mutta myös valkosavi- ja kivisavikeramiikkaa esiintyi, aineistoa joka kaikki ajoittunee historialliseen uuteen aikaan. Selvästi "resenttiä" fajanssiastioiden, lasi- ja muoviastioiden tai esineiden kappaleita ei talletettu. Muutama lasinpala oli ilmakuplallisia kappaleita ja myös sulanutta lasia löydettiin. Niin ikään vain pieni osa rautaesineistä, pääasiassa nauloista, otettiin talteen. Säilyneen inventaariluettelon mukaan ilmeisesti Ruotsulan omassa pajassa taottiin 1850-luvun puolivälissä mm. ainakin parituhatta eripituista rautanaulaa. (Suur-Jämsän historia I:453).

Metalliesineistä mainittakoon puukon terä ruodon ympärille kiinnittyneine tupen jäänteineen (:164) löytyi kerroksesta 5 mahdollisesti rakennuksen sisäosan kohdalta ja pintalöytönä mahdollinen jääkenkä (:1).

Suurena löytöryhmänä olivat saviesineistä liitupiiput, luonnollisesti erityisesti niiden koristelemattomat varsikatkelmat (koristeellisia :168 ja :172), mutta myös useampien piippujen pesiä ja pesäkatkelmia löydettiin (:52, :127, :135, :166, :172, :178) erityisesti pohjakerroksista. Näistä vanhimmat ajoittunevat ainakin 1700-luvun alkupuolelle. Tuluspiitä ja myös hieman kvartseja löydettiin. Hioimia oli useampia aivan tehdasvalmisteisesta vanhempiin ajoittamattomiin katkelmiin sekä peltomullasta että varsinaiselta kaivausalueelta (:6-8, :97, :113, :177). Mahdollisesti valinmuotti on yksi kiviesineen katkelma (:68) rakennuksen pohjasta.

Vain hyvin viitteellistä stratigrafista eroa löydöissä oli havaittavissa selvästi myöhäisen aineiston painottuessa pintaan

Yleisimpään löytöryhmään kuului kuona, joka pääasiassa oli sellaista, jossa palaneen saven tai levymäisen savenkappaleen toisella puolella oli kiinnittyneenä kuonaa. Osittain myös savi on kuonaantunutta, ja sen pinnassa on usein havaittavissa yhdensuuntaisia painanteita. Mahdollisesti kuona ja savikuona on yhdistettävissä pajatoimintaan ja se on ollut tiivisteenä. Osa on mahdollisesti upokkaista peräisin olevia kappaleita.

Kaivauksen tärkeimpiin löytöihin kuuluvat rahat, joista valtaosa oli (tallettamattomia) Suomen itsenäisyyden ajan pikkukolikoita. Kuitenkin varsinaisen kaivausalueen kerroksessa 1 oli sekä v:n 1866 25 penniä hopeaa (:45) sekä äyrin kupariraha (:32, Fredrik I, v:lta 1725) ja kolmannesta kerroksesta löytynyt kuningatar Kristiinan aikainen 1/4 äyri kuparilantti (:106) väliltä 1633-44, mahdollisesti rakennuksen eteläosasta. Kaakkoisrinteen koekuopan (70/210) peltokerroksesta saatiin lisäksi Katariina II:n hopearupla vuosilta 1777-79 (:12) (määritykset Tuukka Talvio, Kansallismuseon rahakammio).

Palanutta luuta löytyi ja talletettiin pieniä määriä, mutta tallettamattomana palamattomana säilynyttä luuta oli sitä huomattavasti enemmän

YHTEENVETO PUTTOLA B:N TUTKIMUKSISTA

Paikallistien 16573 leventämisen takia Keski-Suomen museon inventoinnissa 1997 Puttola B:ksi nimetyn löytöalueen kaivauksessa heinä-elokuussa v. 2000 tutkimusalueella ei voitu todeta esitettyä rautakautista asuinpaikkaa. Pellolla sijaitsevien aiempien inventointilöytöjen kanssa vain muutamat saviastianpalat antavat edelleen viitteitä lähialueella sijaitsevasta mahdollisesta myöhäisesihistoriallisesta asuinpaikasta. Tutkimusten perusteella tämän voi vain arvella sijoittuvan tielinjan kaakkoispuolelle Ruotsulan pihapiiriin tai ehkä itse Puttolan kalmiston vaiheille Puttolan talon lähiympäristössä.

Suurin osa koneellisesti kuorittua aluetta osoittautui kynnöskerroksen alla koskemattomaksi puhtaaksi harmaaksi saveksi. Ainoastaan n. 1000 m² kuorinta-alueen kaakkoisosassa oli peltoalueella hieman kynnöskerroksen alaisia lika- ja nokimaa-alueita, jotka kuitenkin puhdistuksessa osoittautuivat myöhäisinä pidettäväksi häiriöiksi. Sen sijaan pellon ja tien väliin jääneellä pelloksi raivaamattomalla maakaistaleella oli jäänteitä kivrakenteista, likamaata ja runsaasti historiallisen ajan löytöjä. Varsinaiset kerroksittain etenevät tutkimukset keskitettiin tälle alueelle. Tältä suurimmillaan 96 m² kaivausalueelta paljastui kiveystä sekä lika- ja palomaata, ja erilaisia kuoppia. Viimeksi mainituista osa - suorakulmaiset sora- ja kivitäytteiset kuopat - liittynee paikan viimeiseen rakennusvaiheeseen 1900-luvulla. Varsinainen paikallistielinjan suuntainen kivijalka on varhaisemman rakennusvaiheen jäänteitä. Löytöjen perusteella varhaisimmat käyttövaiheet ajoittuva ainakin 1700-luvun alkupuolelle, vanhimman rahalöydön perusteella ilmeisestikin jo 1600-luvun alkupuoliskolle. Tarkemmin ajoittuvista löydöistä liitupiippujen katkelmat tukevat myös tätä ajoitusta. Mahdollisesti pajatoimintaan viittaavat erilaiset kuonalöydöt, pääasiassa erilaista savikuonaa. Todennäköisesti paikalla ennen 1900-lukua ollut tai olleet rakennukset ovatkin palvelleet muita kuin asumustarkoitusta. Uudenmaan maanmittauskonttorin kartta-arkiston Kansallisarkistoon muuton takia ei v. 1792 vanhinta isojakokarttaa ole ollut käytettävissä.

LUETTELO KARTOISTA

		s.
Ote peruskartasta 2233 07 JÄMSÄ	A4	10
Yleiskartta 1:1000	A3	11
Kaivausalueen pinta- ja pohjavaaituskartta 1:50	A3	12
Tasokartta, taso 1	A3	13
Tasokartta, taso 2	A3	14
Tasokartta, taso 3	A3	15
Tasokartta, taso 4	A3	16
Tasokartta, taso 5	A3	17
Tasokartta, taso 6	A4	18

LUETTELO NEGATIIVEISTA JA KUVISTA

44769	Yleiskuva kaivausalueesta otettu Puttolan koivukujalta tulevalle kaivausalueelle päin. Koillisesta.
44770	Yleiskuva kuorittavasta alueesta. Etualalla Mika Ainasoja ja Mika Pekonen käyvät läpi pellon pintaa metallinpaljastimella.
44771	Yleiskuva otettu Ala-Ruotsulasta päin kaivausalueen suuntaan. Lännestä.
44772	Työkuva. Kaivausalueen kiveystä "Lettulan" kohdalta kaivetaan. Lännestä.
44773	Yleiskuva. Kaivausalueen kiveystä kaivetaan. Lounaasta.
44774	Työkuva. Kaivausalueen ensimmäistä kerrosta kaivetaan. Kiveys paljastunut lähes kokonaan. Koillisesta.
44775	Tasokuva. Taso 1. Koillisesta.
44776	Taso 1. Kaakosta.
44777	Taso 1. Etelästä.
44778	Tasokuva. Kaivausalue tasoissa 1 ja 2. Koillisesta.
44779	Tasokuva. Kaivausalue tasoissa 1 ja 2. Lounaasta.
44780	Työkuva. Kerrosta 3 kaivetaan. Paikalla olleen talon perustuskivet näkyvissä. Koillisesta.
44781	Tasokuva. Taso 4. Osa kivistä jo poistettu. Koillisesta.
44782	Tasokuva. Taso 5. Osa kivistä jo poistettu. Koillisesta.
44783	Tasokuva. Taso 5. Etelästä.
44784	Työkuva. Kiveyksen alta kaivetaan hirrenjäänteitä osin puhtaan savikerroksen alla. Koordinaatit 106/208. Länsiluoteesta.

LUETTELO DIAPOSITIIVEISTA

44769	Yleiskuva kaivausalueesta otettu Puttolan koivukujalta tulevalle kaivausalueelle päin. Koillisesta.
44770	Yleiskuva kuorittavasta alueesta. Etualalla Mika Ainasoja ja Mika Pekonen käyvät läpi pellon pintaa metallinpaljastimella.
44771	Yleiskuva otettu Ala-Ruotsulasta päin kaivausalueen suuntaan. Lännestä.
44772	Työkuva. Kaivausalueen kiveystä "Lettulan" kohdalta kaivetaan. Lännestä.
44773	Yleiskuva. Kaivausalueen kiveystä kaivetaan. Lounaasta.
44774	Työkuva. Kaivausalueen ensimmäistä kerrosta kaivetaan. Kiveys paljastunut lähes kokonaan. Koillisesta.
44775	Tasokuva. Taso 1. Koillisesta.
44776	Taso 1. Kaakosta.
44777	Taso 1. Etelästä.
44778	Tasokuva. Kaivausalue tasoissa 1 ja 2. Koillisesta.
44779	Tasokuva. Kaivausalue tasoissa 1 ja 2. Lounaasta.
44780	Työkuva. Kerrosta 3 kaivetaan. Paikalla olleen talon perustuskivet näkyvissä. Koillisesta.
44781	Tasokuva. Taso 4. Osa kivistä jo poistettu. Koillisesta.
44782	Tasokuva. Taso 5. Osa kivistä jo poistettu. Koillisesta.
44783	Tasokuva. Taso 5. Etelästä.
44784	Työkuva. Kiveyksen alta kaivetaan hirrenjäänteitä osin puhtaan savikerroksen alla. Koordinaatit 106/208. Länsiluoteesta.

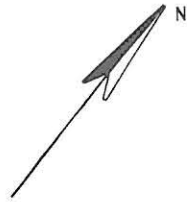
JÄMSÄ PUTTOLA B

Ote peruskartasta 2233 07 JÄMSÄ

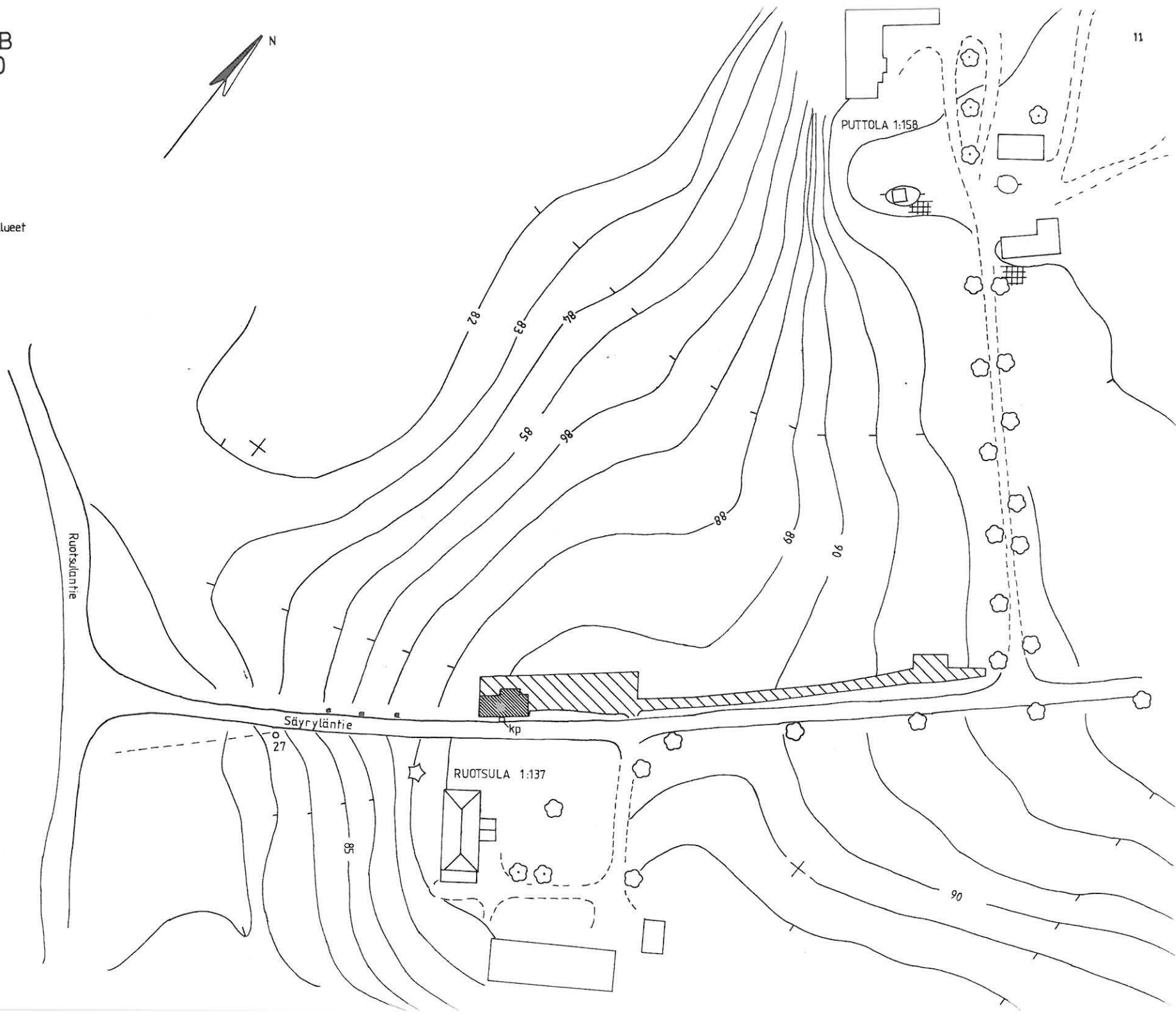

🗺️ Kaivausalueen koordinaatit: x=6861 97-6862 09; y=2564 65-2564 80; z=85-92

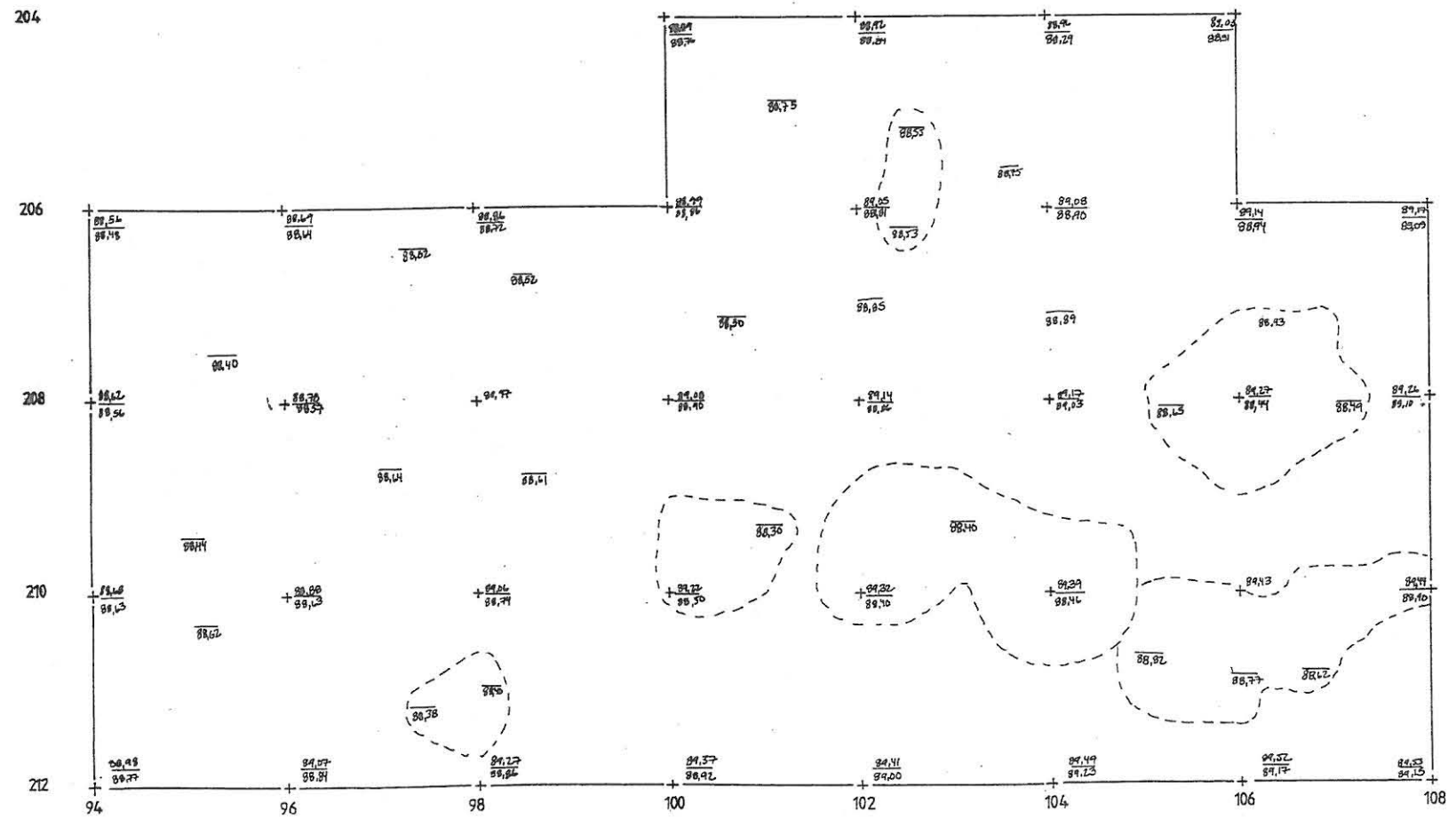
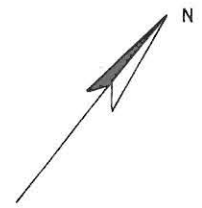
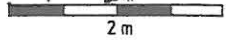
JÄMSÄ PUTTOLA B
K. Katiskoski 2000
Yleiskartta
MK 1:1000
Piirt. E. Raike

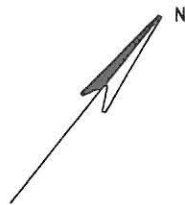
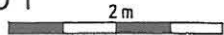
- kp kiintopiste 90,38 m mpy
- ▤ Vuosien 1951 ja 1964 kaivausalueet
- ▨ Vuoden 2000 kaivausalue
- ▧ Vuonna 2000 kuorittu alue
- koekuoppa

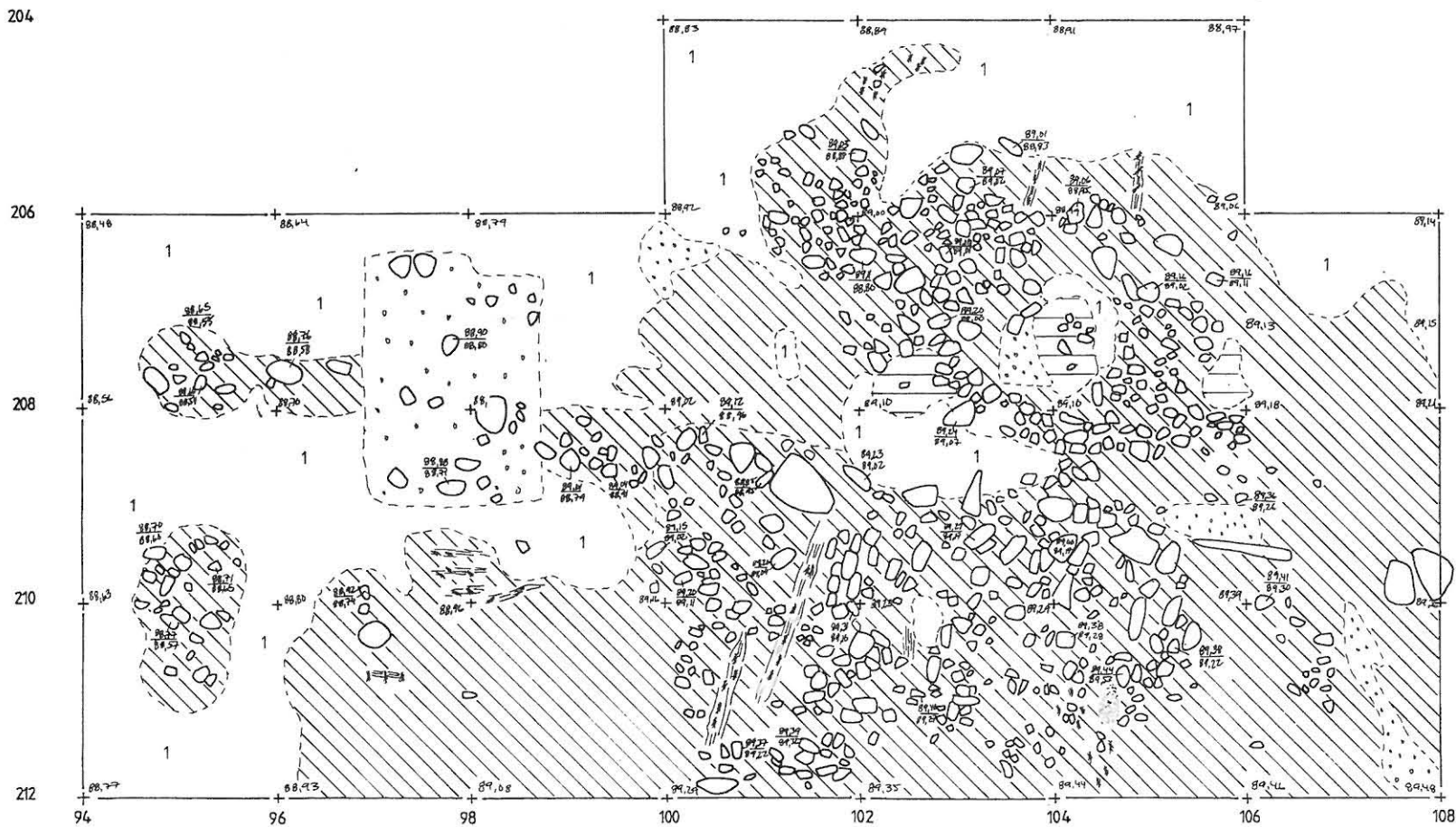
JÄMSÄ PUTTOLA B
 K. Katiskoski 2000
 Vaaituskartta, pinta / pohja
 MK 1:50
 Piirt. E. Raike

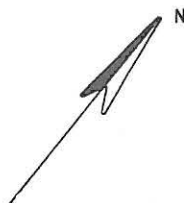
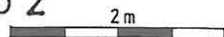
JÄMSÄ PUTTOLA B
 K. Katiskoski 2000
 Tasokartta, taso 1
 MK 1:50
 Piirt. E. Raike

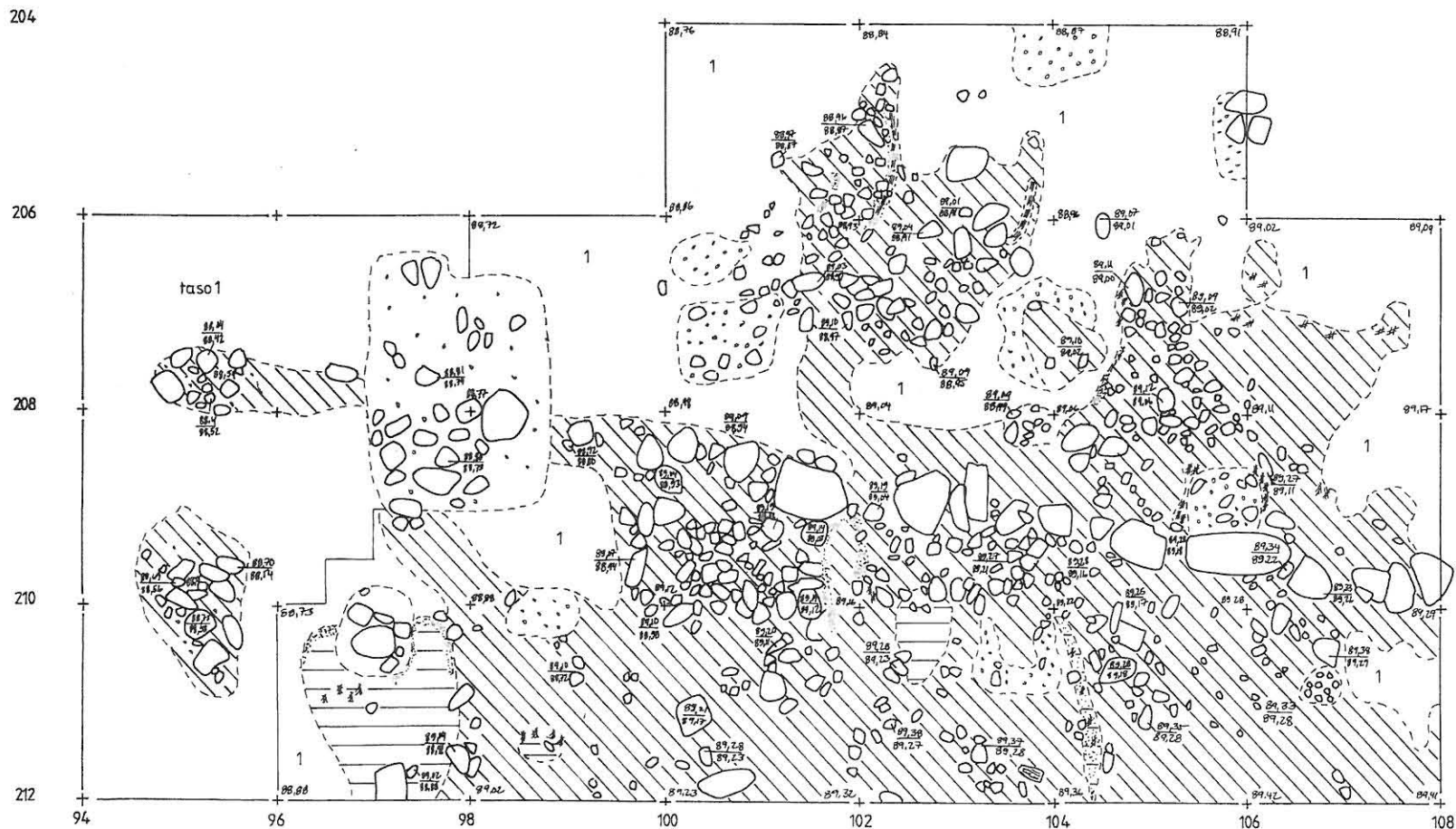
- väijätynyt savi
- punaiseksi palanut mullansekainen savi
- karkea hiekka
- nokimaa
- puhdas savi
- hiili
- puu
- kivi

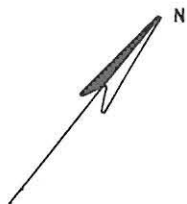
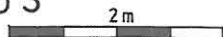
JÄMSÄ PUTTOLA B
K. Katiskoski 2000
Tasokartta, taso 2
MK 1:50
Piirt. E. Raike

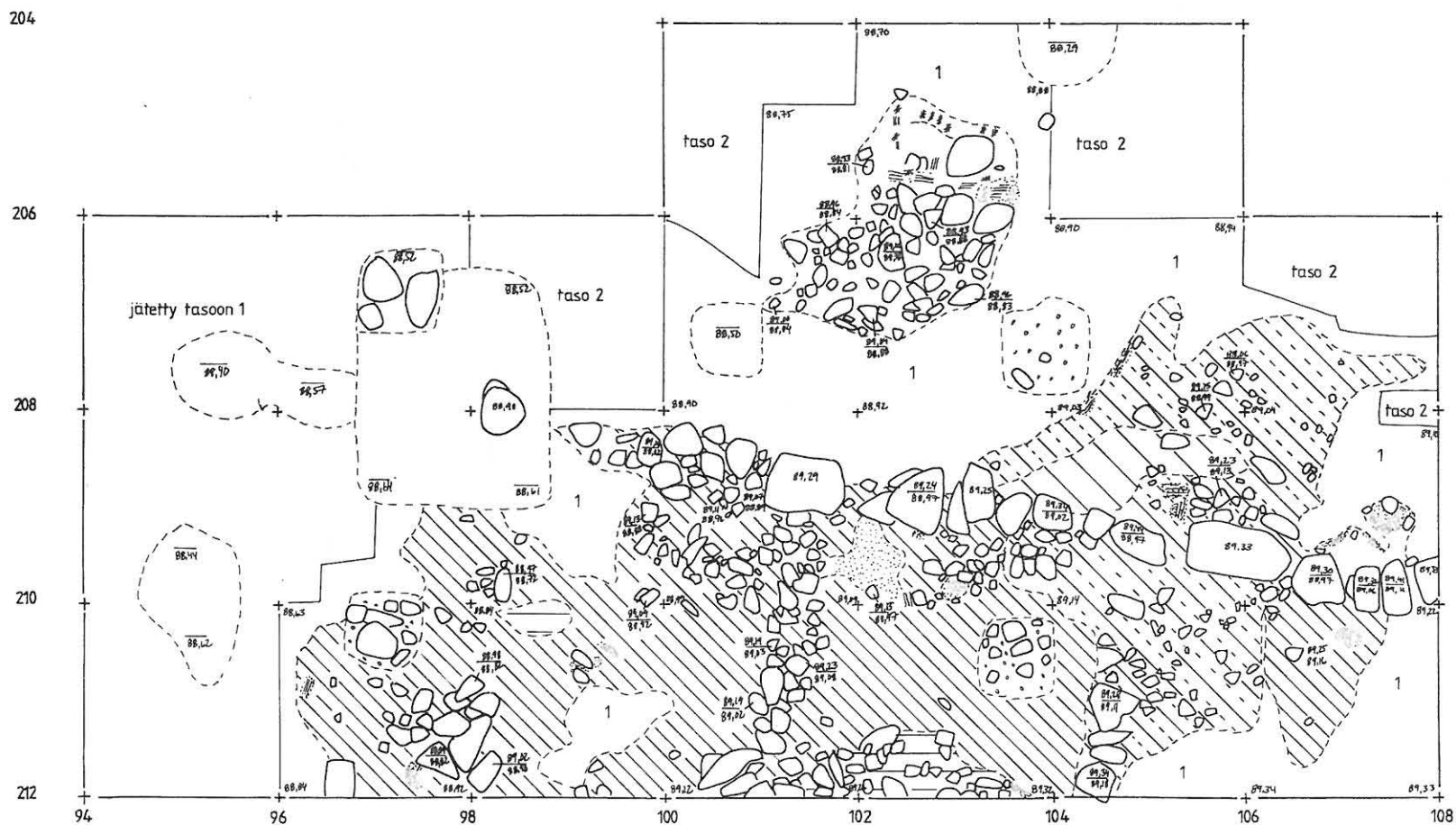
- värjätynyt savi
- punaiseksi palanut mullanse kaiven savi
- karkea hiekka
- nkimaa
- puhdas savi
- hiili
- puu
- kivi

JÄMSÄ PUTTOLA B
K. Katiskoski 2000
Tasokartta, taso 3
MK 1:50
Piirt. E. Raike

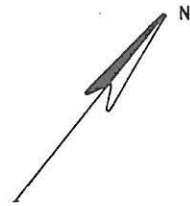

- värjäytynyt savi
- vaalea värjäytynyt savi
- mullan sekainen värjäytynyt savi
- punaiseksi palanut mullansekainen savi
- nokimaa
- puhdas savi
- hiili
- puu
- kivi
- karkea hiekka

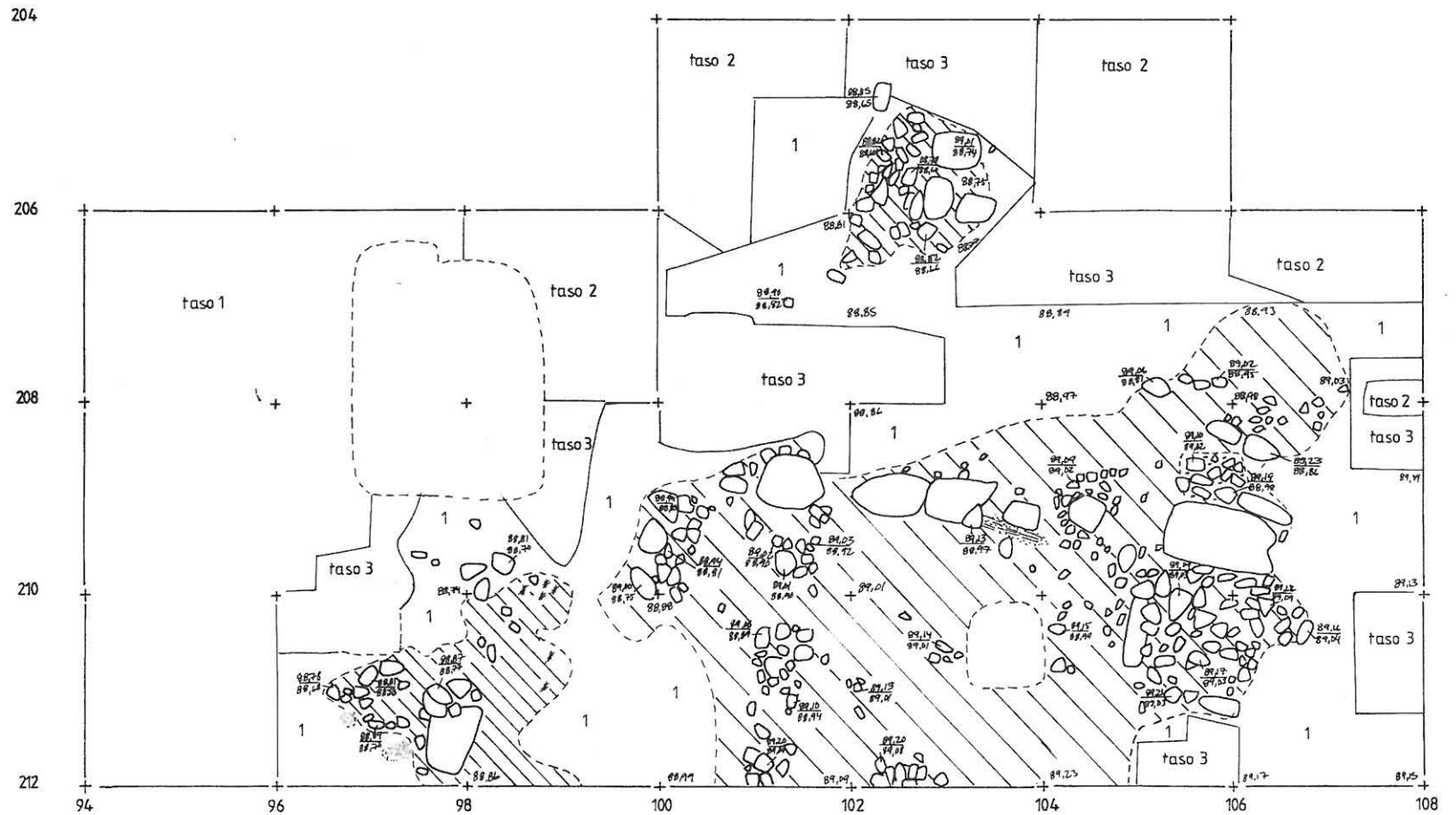

JÄMSÄ PUTTOLA B
K. Katiskoski 2000
Tasokartta, taso 4
MK 1:50
Piirt. E. Raike

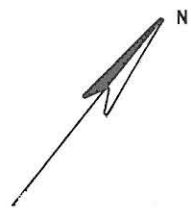
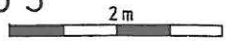
2 m

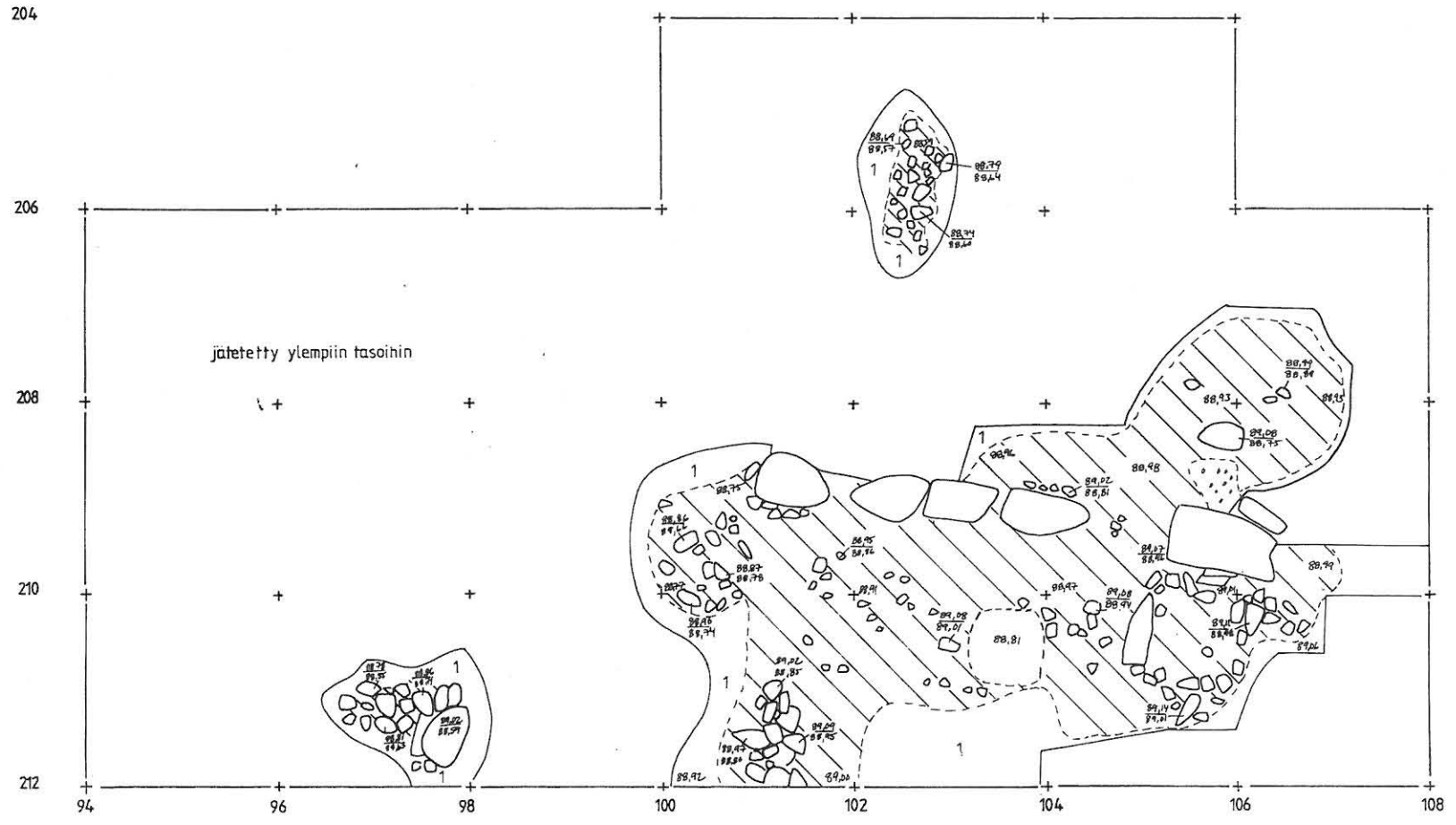
- värjäytynyt savi
- vaalea värjäytynyt savi
- karkea hiekka
- nokimaa
- puhdas savi
- hiili
- puu
- kivi

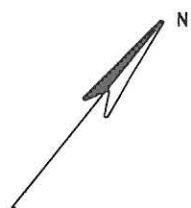
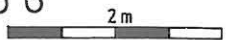
JÄMSÄ PUTTOLA B
K. Katiskoski 2000
Tasokartta, taso 5
MK 1:50
Piirt. E. Raike

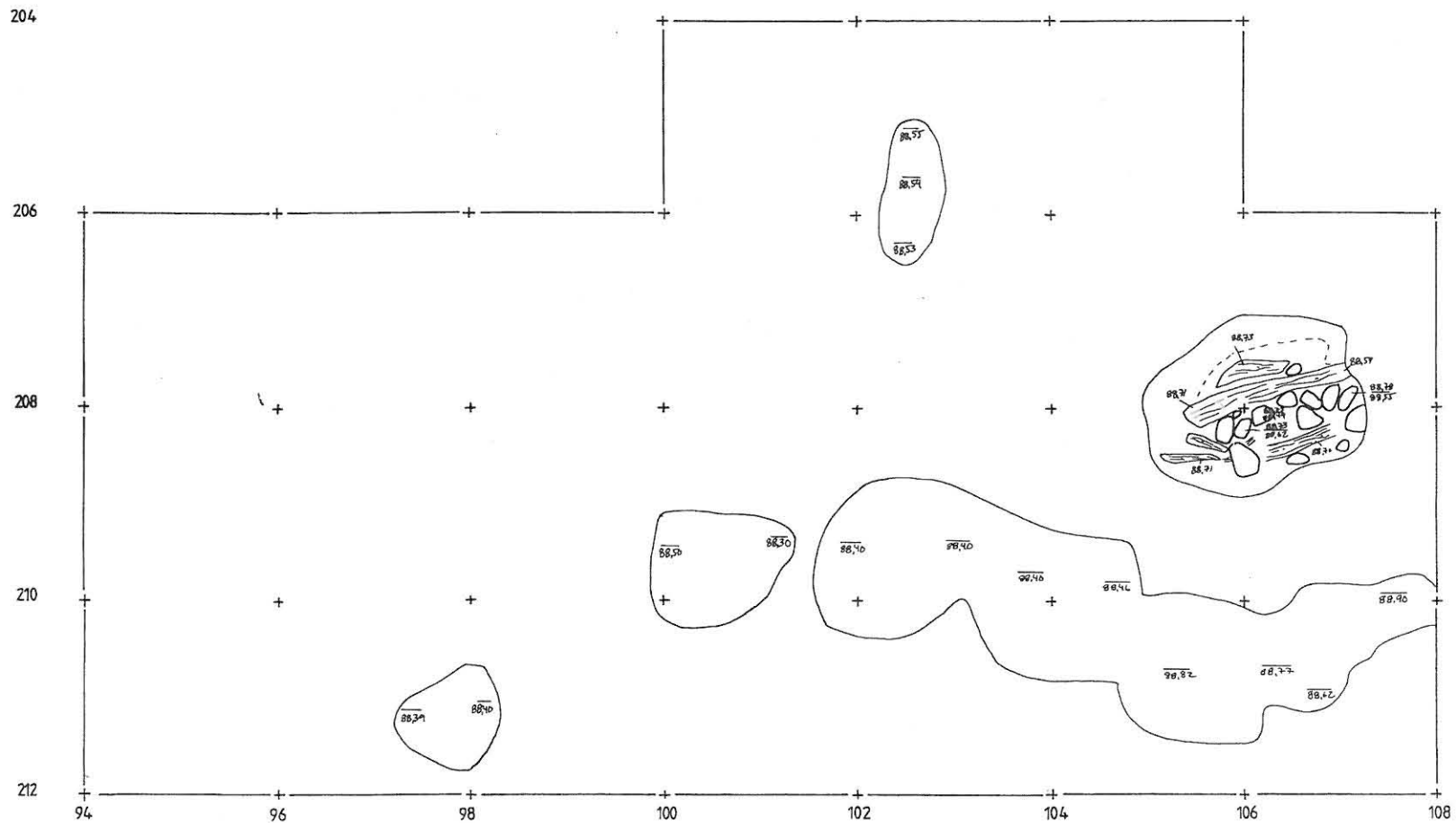
- värjätynyt savi
- vaalea värjätynyt savi
- karkea hiekka
- puhdas savi
- kivi
-
-

JÄMSÄ PUTTOLA B
K. Katiskoski 2000
Tasokartta, taso 6
MK 1:50
Piirt. E. Raike

- puu
- kivi

yliskuva. otettu Ala-Ruotsulasta päin kaivausalueen suuntaan.
Lännessä kaivausalue kuvan keskellä pellon ylä-
reunassa

117723-25

yleiskuva. Puttolan rautakautinen kalmiisto etualalla. Pohjoisesta. Kaivausalue taustalla pellon ja tien reunassa

117720-21

Työkuva. Koneellisesti kuorittua aluetta punaistetaan. Itäkaillisesta.

117722

JÄMSÄ PUTTOLA B

Yleiskuva. Tuleva kaivausalue.
koillisesta.

11777

Yleiskuva. Koneellisesti kuorittavaa aluetta. M. Pekonen ja M. Airasoja koekuo-pittamassa.

11778

11779

Työkuva. Kaivinkoneella kuoritaan
peltokeuhasta. Vainomassa
E. Raikonen.

Työkuvaa. Kaivausalueen kiveystä kaivetaan esille. Lännestä

117726-27

Työkuvaa. Ensimmäistä kerrosta kaivetaan. Itäkoillisesta.

Panorama, kaivausalue
tasossa 1. Koillisesta.

117731-32

Tasokuva, kaivausalue tasossa 1. Etelästä

117730

Työkuvu. kaivausalueen kernsta
3 kaivetaan. koillisesta.

117737

Tasokuva. kaivausalue ki-
veyksen kohdalla
tasossa 3. koillisesta.

117735

Tasokuva. kaivausalue tasossa 3.
Etelälounaasta.

117738

Työkuvaa. Kiveyksen alta tulleita hirvenjäänmukaisia
117742
kaivetaan kotidatsta 106/2008. Kaivomassa
Eevastiina Korri ja Mika Airasojä. Länsi-
luoteesta

Ryhmäkuvaa. Vasemmalta Miika Tikkanen, Tiia Paasi,
117743
Juhani Kankkonen, Mika Airasojä, Eeva
Raike, Eevastiina Korri, Mika Pelkonen,
Ralf Lindgren ja Kaarlo Katiskoski